

ES PEDRIS LLARG

Núm. 21
TRIMESTRAL
setembre
1992

Revista Municipal d'Informació i Cultura

BEGUR / ESCLANYÀ

EDITORIAL

Els límits geogràfics entre Begur i Pals

El tema dels límits territorials entre els termes municipals de Begur i Pals era un problema que s'arrossegava des de feia molt de temps, i que exigia una conclusió definitiva, més assenyada de la que hom plantejà darrerament, per cert molt poc favorable per al municipi de Begur.

Les negociacions han estat llargues i difícils, però finalment els ajuntaments de Begur i Pals han arribat a un acord mutu que estableix la línia limítrof d'ambdós municipis de la següent manera:

«Des de la fita tercera de l'Acta de delimitació aixecada per la Comisión Geográfica del NE de España, el dia 23 de maig de 1925, fins a la cruïlla dels carrers Gregal, Mediterrani i Voramar o perllongació de l'aparcament de la platja del Racó, segueix el mateix itinerari que el proposat per la Comissió d'Urbanisme de Girona, segons consta en el plànol incorporat a l'expedient de correcció de disfuncionalitats territorials. Des d'aquesta cruïlla continua en línia recta fins al costat est del carrer Gregal, segueix per aquest costat del carrer Gregal fins al límit entre les propietats anomenades Els Romanís i Marinada. Posteriorment, gira en un angle de noranta graus, en direcció mar, seguint el límit parcel·lari de la dita finca Els Romanís, de forma que deixa aquesta en terme municipal de Begur i la finca Marinada, en terme municipal de Pals. Des del final del límit parcel·lari, que es troba al carrer Tramuntana, torna a girar en un angle de noranta graus per prosseguir pel costat oest de l'esmentat carrer i travessar aquest perpendicularment a l'altura del límit sud-oest de la finca anomenada Paradís de Pals, la voreja fins a la seva façana marítima, i deixa la plaça Voramar en terme municipal de Begur i tota la finca Paradís de Pals en terme municipal de Pals. Des d'aquí, continua vuit metres, en direcció nord-oest, la línia de zona marítimo-terrestre. Des d'aquest punt, la línia de terme és recta i perpendicular, fins a trobar la línia de costa de la mar Mediterrània».

Els Ajuntaments de Begur i de Pals s'encarregaran, directament o mitjançant les unitats urbanístiques de conservació segons els plantejaments respectius, de la conservació de carrers i prestació dels altres serveis municipals, de la manera següent:

Ajuntament de Begur: totalitat del carrer Voramar, plaça Voramar, aparcament de la Platja del Racó, carretera de la Platja del Racó i carrer del Forn de la Calç.

Ajuntament de Pals: totalitat dels carrers Tramuntana, Gregal, Mediterrani i Golf.

L'acord fou signat a Barcelona, el dia 4 de juny de 1992, per l'alcalde de Begur Carles Alsina i el de Pals Pere Servià.

El Ple de l'Ajuntament de Begur aprovava, el 16 de juny, l'esmentat document d'acord mutu.

ES PEDRIS LLARG

Revista Municipal
d'Informació i Cultura

Núm. 21
TRIMESTRAL
Setembre 1992

* * *

Edita:

Ajuntament de Begur

Redacció:

Arxiu Històric Municipal

Imprimeix:

Impremta Palé, S.A.L.
Clavé, 35 - Palafrugell

Dipòsit legal:

GI 802-1987

* * *

Els conceptes i opinions sostinguts en els articles signats que apareixen a **ES PEDRIS LLARG** no representen, necessàriament, l'opinió d'aquesta revista.

Recordem que les pàgines d'**ES PEDRIS LLARG** són obertes a tothom. Qualsevol persona que vulgui emetre llur opinió o col·laborar en la revista ha de lliurar els originals a la Redacció.

Brigada Municipal

Condicionament del carrer Terme

S'ha procedit al condicionament del carrer Terme: asfaltatge i construcció de dos murs de pedra vista a ambdós costats del carrer. A les fotografies podem veure l'estat del carrer abans de les obres, i com ha quedat després de la tasca de condicionament.

Cami de Ronda - Cap Rubí

Els aiguats del darrer mes de juliol van provocar importants desperfectes a les escales del camí de Ronda - Cap Rubí. S'han iniciat les obres d'arrencament.

Lluís Miró i Plaja: fill predilecte de Begur

El Ple de l'Ajuntament de Begur, reunit el dia 16 de juny de 1992, va acordar nomenar fill predilecte i concedir el distintiu honorífic a Lluís Miró.

L'acord del Ple municipal responia a la sol·licitud efectuada per un nombrós grup de veïns, que van considerar que calia oferir un reconeixement popular a Lluís Miró, per la seva humanitat i positiva influència sobre diverses generacions de begurencs. A tal efecte, es van recollir signatures en el poble a favor del projecte de reconeixement a Lluís Miró i foren presentades a l'Ajuntament.

El document en qüestió expressava les argumentacions que acrediten Lluís Miró com una persona d'una trajectòria admirable.

En un emotiu acte, el dia 21 de juny, es descobrí la placa del carrer que porta el nom de Lluís Miró i se li lliurà la medalla que el distingeix com a fill predilecte de Begur.

Cinema al carrer

El públic va respondre meravellosament a les projeccions de cinema al carrer.

El propassat 20 d'agost finalitzava a Begur el cicle de Cinema al carrer, temporada molt exitosa socialment i econòmica.

Cada dijous a la nit, les projeccions de les pel·lícules tenien lloc al pati de les Escoles Velles. Entre els arbres es col·locaven les cadires i el públic podia gaudir de la fresca tot fumant, bebent o menjant gelats. Encara que hem estat limitats en l'elecció de les pel·lícules perquè el projector té un pas de 16 mm, l'assistència de públic durant els dos mesos d'estiu va ser de 782 espectadors, i s'ha aconseguit un

superàvit enfront de les pèrdues de l'any anterior.

Aquest any ha estat el primer que Begur Municipal de Serveis SA s'ha fet càrrec del cinema. La bona acollida i la il·lusió de reactivar el Cinema Casino que ha estat renovat totalment des de la sala climatitzada, so estèreo per poder reproduir les pel·lícules enregistrades en so *dolby* fins a servei de bar i pàrquing a 50 m, fa que aquest hivern, després de molts anys, engeguem de nou un cinema amb programació pròpia per a adults.

Amb l'adhesió a una xarxa de cinemes, aconseguirem oferir a Begur una programació actual i de recent estrena, com les que ofereixen les sales dels pobles veïns.

Les projeccions es realitzaran els dissabtes a les 10 del vespre i els diumenges a les 5 de la tarda, per afavorir el públic infantil i juvenil.

El proper 3 d'octubre us esperem a tots per inaugurar el nou cicle de cinema; acabada la projecció us oferirem un refrigeri per celebrar-ho. No us ho perdeu! Us hi esperem!

El pati de les Escoles Velles és un marc ideal per a les nits d'estiu amb cinema

Art a Begur, un menú de luxe

Poca gent podrà dir en aquests moments que «a Begur no es fa mai res». I si algú ho diu és perquè no ha sortit al carrer. Hi ha hagut una mica de tot, des de concerts d'estiu, balls populars, havaneres, concursos, activitats per a joves i per a grans. Però on s'ha excel·lit aquest any és en la qüestió artística. Es podria qualificar aquest any com un estiu de luxe, artísticament parlant. Diversos autors de diferents llocs han passat pel poble impregnant de màgia els racons llanguits de les sales d'exposicions i els carrers del poble. L'explicació del perquè és difícil, però hi ha unes conjectures que poden ser evidents. En primer lloc, l'any olímpic. Un any en el qual es preveia l'afluència massiva de gent de tot arreu (i que al final potser no s'ha acomplert del tot), i en segon lloc la creixent demanda artística que la Costa Brava experimenta any rere any. Els diaris parlen sempre a començament d'estiu d'un desplaçament de les obres artístiques «de la ciutat a la costa».

Fixem-nos, doncs, en Begur. Tres sales privades i una sala d'exposicions municipal, una fira de brocanters (o és que l'artesanía no forma part de l'ART?), el tradicional concurs «Begur, un tema per a artistes»...

Però no cal dir que aquest any ens han servit l'Art en una safata (hi ha qui diu que és d'argent, seguint Pablo Picasso). En tot cas, us podem resumir mínimament per sobre, la recepta que han preparat aquest any els galeristes i els artistes a la gent de Begur. Aquest és el menú:

ELS ENTRANTS: AMANIDA

El segon any de funcionament de la Sala d'Exposicions Municipal, ubicada al Centre Cultural Escoles Velles, ha continuat amb bon peu. La fórmula que s'ha seguit és la varietat. Una mica de tot. Des dels sorprenents treballs efectuats per la Gent Gran, passant per les torres de la Consol Reixach, el mimetisme poètic de les pintures

Inauguració-exposició Rosa Brugada, a les Escoles Velles.

oníriques de David de Graef, el color manllevat de l'impressionisme de Rosa Brugada, passant per últim amb Pere i Robert Manera i Thomas Grätz.

El resultat és una amanida policromàtica i mediterrània, com ha de ser.

PRIMER PLAT: SALSINA FINA MARINERA

La Sala Flocs s'ha mantingut dins l'elegància de sempre, amb una forta incidència en el tradicionalisme. Els retrats de Jordi Macabich, ja clàssics dins Begur, o el retrobament de Paco Duran o de Ramon Martí, són només dues mostres d'una galeria que té com a carta de presentació les mostres de disseny en joies de la genial Concepció Gual i la forta incidència marinera com a font d'inspiració de molts de quadres que s'hi han exposat. A part, ens hem tornat a trobar amb alguns dels quadres de Jaume Canet. Per qui no els havia tastat l'any passat. Fins el vint-i-cinc de setembre es manté l'exposició de Torrevella.

SEGON PLAT: MINESTRA

Can Marc ha continuat amb el seu regust genuí. La mà directriu de Pilar Perdices ha aconseguit revifar diversos combinats segons l'època d'estiu. Barreges entre gravats, escultura, fotografia. De tot. Es va començar amb la mostra fotogràfica de Toni Blanco, decorada amb les escultures d'Alfredo Sánchez i la pintura de Samsó. L'equador de Can Marc l'han portat Baruj Salinas, Pilar Perdices i els

aiguaforts de Yamamoto. El final d'estiu ha estat portat per Martí Rom (escultures), Josep Baqués i Morrisson. I fins el setze de setembre encara hi ha l'exposició d'Alfons Valdés i l'obra sobre paper de Sílvia Pagliano. Es podria dir que el secret de Can Marc és emplenar la sala amb el viu contrast de tècniques artístiques. En la varietat i en el contrast, també s'hi troba el gust.

TERCER PLAT: GRAELLADA DE TENDÈNCIES

Es diu que la galeria «La Barca» ha estat potser la que més s'ha arriscat. El seu director, Pep Molins deixa clar que «és el primer any en què s'ha començat a exposar des del principi de maig, i es preveu que tancarà tard». Les onades que ha provocat «La Barca» enguany són indefinibles, i van des dels apunts en tinta xinesa de Galí, les escultures de Rogeli Rull, les sedes pintades de Rosa Tarrés, les màscares primitives conjuminades amb la pintura avant-guardista de Roc Alabern... Molins ho ha definit dient que la idea «mantenia una estructura musical, una mena de *crescendo*, una pujada progressiva de to». En definitiva, una lliçó d'Art de luxe en majúscula.

ELS POSTRES, A LA FRESCA

Els postres d'aquest any s'han tornat més dolços que mai. La fira de brocanters, els quatre murals de David de Graef i algun altre condiment més, han ajudat a pair bé aquest dinar de luxe. Ara només falta saber la reacció del públic. Alguns hauran hagut d'ajudar-se amb el rot per acabar de digerir aquest menú; d'altres no n'hauran tingut prou i voldran repetir; n'hi haurà que seguiran essent tan llepafils que no voldran ni tastar les especialitats que aquests cuiners estètics han preparat amb tanta cura; i n'hi haurà, suposem, que a hores d'ara encara sentiran lleugerament els rastres de les olors artístiques que aquests cuiners de luxe han deixat a Begur.

PERE CARRERAS

Discrepàncies

En el darrer número de la Revista Municipal *Es Pedris Llarg* el seu editorial titulat «El bon temps» feia referència a la temporada turística que llavors començàvem.

Avui, quan estic fent aquest escrit, estem ja a la darrera d'aquesta temporada turística, que no entraré a analitzar perquè aquest no és l'objectiu.

Em referiré, com deia al principi, al contingut d'aquell editorial en què l'equip de govern municipal ens explica el gran esforç que està fent per posar Begur al dia i dotar-lo dels millors serveis, amb la finalitat que els visitants puguin trobar tot el que es pot necessitar per passar unes bones vacances. Com exemples d'esforç i d'eficàcia ens parlen del pàrquing al centre del poble, de la qualitat de les aigües del mar i, fins i tot, de dues «banderes blaves».

Però una cosa és el que es pretén fer creure a la gent i l'altra és la realitat, i d'aquí la nostra discrepància.

El grup municipal de Convergència i Unió ha denunciat repetides vegades el grau d'abandonament en què es troba el nostre municipi, sense que les nostres propostes, en cap moment, hagin tingut el mínim suport per part del grup de govern.

Hem arribat a la conclusió que l'equip de govern socialista no ha tingut mai clar els objectius bàsics per fer de la nostra població un municipi turístic de qualitat, i ha deixat que el poble dia a dia es vagi degradant.

Molts dels nostres carrers estan plens d'herbes, de forats, les voreres, allà on n'hi ha, estan, moltes d'aquestes, malmeses, les platges no s'han netejat fins ben entrat el mes de juny, els camins de ronda totalment descuidats, les urbanitzacions ofereixen un estat deplorable, el tema de l'aparcament continua creant conflictes, i així un llarg etcètera.

Sense voler ser alarmistes pensem que el nostre poble ha arribat a un

punt de deteriorament tan important que calen solucions immediates, solucions que no passen únicament per mostrar-nos «grans projectes», que sols serveixen de pantalla per tapar una mala gestió, agreujada per la manca de recursos econòmics que pateix el nostre Ajuntament, que ha arribat a l'extrem de no poder afrontar totes aquelles despeses de manteniment que es produeixen en un municipi turístic com el nostre.

Calen solucions immediates a tants i tants problemes, com el de l'aparcament al centre del poble que està ben lluny de veure's resolt.

CiU ha estat reclamant el pàrquing 11 de Setembre com de la plaça aparcament gratuït per tot l'any, però en lloc d'això ens trobem que serveix per dipòsit municipal de vehicles. Estem convençuts que, en lloc de solucionar aquest problema, el que s'està fent és agreujar-lo amb una persecució desmesurada dels vehicles.

Calen solucions perquè l'aigua de les nostres platges sigui realment neta, i poca cosa s'ha fet en aquest sentit quan ens hem deixat perdre les dues «banderes blaves».

Per últim, m'agradaria també fer referència al desapropiat (culturalment i turísticament parlant) mas d'en Pinc «Carmen Amaya». Begur està desapropiant l'oportunitat per la qual molts municipis han hagut de lluitar molts anys per aconseguir: ser coneguts per un esdeveniment cultural de prestigi o per un nom d'algun personatge famós; podria posar exemples de municipis com Cadaqués, Torroella de Montgrí, entre d'altres.

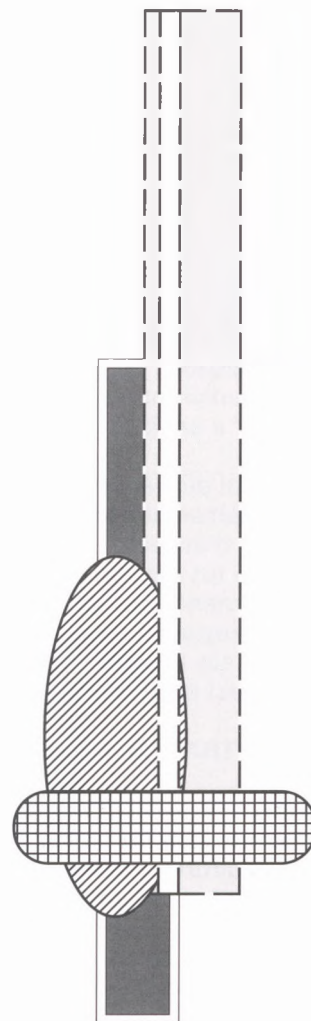
Però Begur té un nom i un lloc «Carmen Amaya» que ens podria donar tot això, nom i prestigi internacionals, i també el desapropiatment, tenir el Mas pràcticament tancat i guardat per les herbes que l'envolten.

Voldria deixar constància, abans d'acabar, que en aquest escrit no hi

ha ni una espurna de demagògia; tot el que dic és cert i es pot comprovar.

A més sóc conscient que el turisme al nostre país passa per moments difícils, però precisament és quan les coses no van del tot bé que cal lluitar més que mai i posar totes les eines que tenim al nostre abast, per tal de fer del nostre poble un municipi agradable, capaç d'acollir amb totes les servituds necessàries el nostre turisme i capaç de mantenir el prestigi i el bon nom que Begur ha tingut durant molts anys.

TRINITAT NERAS i PLAJA
Portaveu del Grup Municipal de CiU

L'escola d'Esclanyà

L'escola d'Esclanyà, «els estudis» com encara se sol dir en molts pobles, es va construir cap allà l'any 1968. Llavors era dependent de l'escola Dr. Arruga de Begur, i no va ser fins l'any 1984 que se'n va independitzar. Des d'aleshores s'anomenava informalment «Escola Pública d'Esclanyà», però ara fa dos anys va sortir una normativa segons la qual calia donar-li una denominació específica. Així, i d'acord amb el Consell Escolar del centre, es va aprofitar l'ocasió per iniciar un treball de recerca amb els alumnes de cicle mitjà (de 8 a 11 anys) sobre els noms de les escoles més properes i els que podien suggerir per al nostre centre. Es van proposar noms propis com Josep Pallach, el pedagog i polític que va viure a Esclanyà, o Sebastià Català, un dels promotors de l'escola; noms proposats pels alumnes, com «L'escola delsampions», etc.; i topònims com La Fontmartina, Colomina o l'Olivar vell (el nom que tenien aquells camps abans que s'hi construís l'escola).

Finalment, el Consell Escolar va acordar proposar aquest darrer nom, L'Olivar vell. L'olivera és un bell símbol de la pau i alhora de la cultura mediterrània, i entenem que l'escola ha d'educar per a una convivència harmònica de tots els veïns i ha d'estar sempre oberta a l'entorn. Ens interessa i respectem profundament la cultura d'aquest poble i dels qui, abans que nosaltres, han fet arrels en aquestes terres i els han donat nom.

Els Serveis Territorials d'Ensenyament van aprovar aquesta

denominació cap al final de l'any pasat, i ens va semblar interessant fer una petita festa per donar-ho a conèixer a tots els veïns.

UNA FESTA DE TOTS

El segon diumenge de juny, poc abans del migdia, l'escola es va anar omplint d'alumnes i ex-alumnes, pares, avis i veïns del poble. Es podia visitar les aules i la biblioteca, seguir les projeccions dels vídeos que s'han anat fent amb els alumnes, passar a veure l'exposició de dibuixos feta amb motiu del disseny d'un logotip per a l'escola; o visitar una petita mostra dels llibres de text i material didàctic de l'escola, els àlbums i llibretes, treballs manuals, fotografies de festes i sortides, i una revista editada pels alumnes amb motiu de la festa.

Després, la senyora Teresa Juvé, que ha estat capdavantera en la millora de l'ensenyament al costat de Josep Pallach, ens va parlar de l'ofici de mestre i de la tasca que es pot generar a partir d'una escola rural, i va descobrir una placa amb el nom de l'escola. Agraïm sincerament la seva col·laboració i l'interès que ha mostrat per aquesta escola.

La festa va continuar amb el lliurament de premis del concurs per

Alumnes que van començar el treball amb el mestre, en una excursió a Girona.

al disseny del logotip, i unes danses catalanes, jazz i sevillanes. Es van repartir unes bossetes de confits fetes pels alumnes, i es va convidar tots els assistents a un nodrit aperitiu preparat pels pares i mares de l'escola.

Des d'*Es Pedris Llarg* volem agrair a tots els assistents la seva participació, i, molt especialment, la de tots aquells que han confiat en la qualitat d'ensenyament que es pot oferir des d'una escola pública rural com L'Olivar vell.

Sóc l'escola pública d'Esclanyà.

baig neïsser per allà el curs 1968-69.

El meu promotor va ser el senyor Sebastià Català.

M'han batejat el 14 de juny de 1992.

I m'han posat per nom C. P. L'OLIVAR VELL.

Qui canta els seus mals espanta

Gairebé tots els vells aforismes tenen una gran part de raó, i aquest també la porta, però em sembla que no tothom que canta ho fa per espantar res, més aviat és per exterioritzar el seu estat d'ànim. Molt sovint sentim a dir que la gent abans cantava més. Era molt normal sentir cantar una dona mentre endreçava la casa, o un paleta dalt de la bastida, i també simplement qualsevol que anés pel carrer xiulant una tonada. No crec que aquelles persones estiguessin espantant cap mal, molt al contrari, penso que si cantaven o xiulaven era perquè se sentien lliures de preocupacions. Uns moments eufòrics poden ser els de després d'un bon àpat. En Josep Pla anava pel món dient que al seu país després de dinar en solien cantar una. Potser ara ja no ho podria dir tan segur. Les famoses cantades de taverna, de ca na Rosaria de Begur, de can Patxei de Tamariu, de ca la Nieves de l'Escala que el mateix Pla narra en els seus escrits, eren inspirades amb ben poca cosa, unes torrades amb anxoves i «mija» de vi.

Per què avui no es canta tant? Perquè els altres ja canten per nosaltres. Com ja he dit abans, era el més normal del món que les mestresses de casa cantessin mentre feien l'endreça de cada matí, amb les finestres obertes, i si anaves pel carrer, senties diferents versions de les cançons de moda del moment. Avui no se'n sent cap. Sense moure'm de casa, la meua dona, no crec que es pogués guanyar un ral amb les seves facultats melòdiques, però, és que si les tinguéssim, tampoc podria exhibir-les, perquè és una «fan» del «Matí de Josep Cuní» de Catalunya Ràdio, i quan fa l'endreça, a casa funciona una ràdio a cada estança. (no és cap fatxenderia perquè una ràdio val pocs quartos) i d'aquesta manera va fent per tota la casa sense

perdre's paraula. Ja no té ocasió de cantar. El cas de casa es repeteix a totes les llars. Els paletes, els manobres, els pintors... tots van a la feina amb el seu transistor. A les fàbriques, als despatxos, als bars, a les estacions, als autocars, al cotxe particular... a per tot arreu els altres canten per nosaltres.

A Begur hi havia molt bones veus. Veus sense pretensions, mai tan encertat com dir-ne veus d'estar per casa. Només de baixar de casa fins a l'escola, (Casino Cultural), prop de les nou del matí ja en sentia dues o tres. Na Carmeta Mont era la millor. Al carrer de Sant Ramon hi havia Na Maria Romani, més a prop de plaça, l'Aurèlia Moret. Al costat de casa hi havia en Pere Ambroua que tot adobant sabates anava cantant, tenia molt bona veu i en sabia molt. Comptàvem també amb veus de més classe com les de les germanes Marquès, la Rosita Plaja, en Pepito Busquets, que quan cantaven junts, acompanyats pel mestre Sirés al piano, i al contrabaix Juanito Bayó, gran músic, escoltar-los era de fantasia. Amb veus de bons cantants, sobresortien l'Arturo Pilot, en Pepet Bosc, en Pere Tendre, en Lluís Manera i en Tuixa, aquests dos molt conjuntats.

Quan sortien cançons noves, com que no hi havia els mitjans d'enregistrament actuals, s'havien de memoritzar, i era molt corrent que es demanés al que la sabia que et copiés la lletra.

Una cançó que va tenir molt d'èxit als anys trenta va ser «Rocío». Tothom cantava «Rocío». L'any 1935 jo tenia 15 anys i treballava a Girona. A la tonada d'aquesta cançó s'hi aplicà una lletra dedicada al Club de Futbol Girona perquè aquella temporada havia quedat molt ben classificat a la seva corresponent categoria.

Anomenarem els nois jugadors de l'equip: el porter Farró, Campa, Trujillo, Borillo, Torredelot, Ramon, Ferrer... no en recordo més. El que sí recordo és l'admiració que jo tenia per en Farró. Un jove ben parit, popular, que festejava amb una veïna de la casa on treballava que era una «monada». En Farró era el meu «Superman» encara que ell no va saber mai que jo existís.

En arribar en aquest punt de la redacció d'aquest escrit, i per descansar una mica, vaig anar fins a la plaça. Asseguts al pedris de la font vaig trobar-hi en Quim Coll i en Miquel Jofre. En Coll, com si m'endevinés el pensament va començar a parlar-me d'aquest tema, i deia: «No us penseu pas que ara que tenim tantes coses siguem més feliços que abans, jo recordo que de petit quan a l'hivern després de sopar quedàvem el pare i jo a la vora del foc, mentre, la mare rentava els plats, i mentre rentava anava cantant. Alguna vegada cantava una sardana, llavors el pare s'aixecava, agafava l'escombria i fent veure que tocava la tenora li feia l'acompanyament.

La fotografia que acompanya aquest escrit és la del «coro» La Cigala Bagurenca, en el qual participava tot el poble i va assolir molts èxits.

A casa teníem dues veïnes de bona veu. Davant mateix hi vivia Na Nieves Minguet, que tenia una veu preciosa i entonava molt bé, però no se sabia cap lletra, i a part del tararà hi fotia el que li sortia. L'altra era al carrer de Sant Antoni, darrera mateix de casa, na Maria Montanya (àvia d'en Lluís Manera). Tenia una veu potent, molt bonica i afinada, es passava la vida cantant. Les cançons castellaneres les cantava amb un accent català que donava gust d'escoltar-la. Cantava un vals molt popular, que encara es canta, i ho deia així, (imagineu-vos l'accent català):

«No ma olvidas prenda carida
Que tus cantus son amoras
No ma olvidas que son floras
Las delisias del amor.

Adios anquel de ma vida
Adios curassón de amor
Que mi pechu ja no pueda
Resistir tantu dular»

Afectuosament.

J.C. RIERA

Pere Coll i Rigau

Pere Coll i Rigau nasqué a Torroella de Montgrí l'any 1853. Marxà de jove a Cuba, on va romandre durant molts anys mentre es dedicava a diversos negocis. Va retornar amb una respectable fortuna i adquirí, entre d'altres, el mas conegut com mas Gelabert de Pals, amb ses terres, aiguamolls i basses, les quals han rebut el nom de ses basses d'en Coll i que d'un temps ençà han esdevingut notícia per a la defensa que en fan els grups naturistes i ecològics del Baix Empordà, per preservar-les d'una possible urbanització.

Aquest personatge avui dia és considerat com a begurenc, tot i que no va néixer a la nostra Vila, però les propietats que va adquirir i construir, així com les seves estades i el seu tarannà ens el fan sentir com a propi.

D'aquestes estades cal recordar la torre que es féu construir en el més pur estil colonial de l'època, i que és coneguda com a Sa Punta. Va esdevenir un dels més grans i populars «americanos». Els begurencs l'anomenaven en Coll de Sa Punta, mentre que per la gent de Pals i Torroella continuà essent en Coll des mas Gelabert.

L'any 1907 Coll intenta reintroduir el conreu de l'arròs en els aiguamolls i closos de Pals, però el comte de Torroella, enemic polític de Coll, n'aconseguí una prohibició governativa. De fet, els veïns de Pals, Fontanilles i Torroella, tampoc eren partidaris d'aquests tipus de plantació, ja que fomentava el paludisme. Amb tot, anys més tard, Pere Coll assoleix el seu objectiu, i implanta el conreu d'arròs a Pals i als seus voltants.

En Coll, home de grans iniciatives, a més del conreu d'arròs i de l'engreix i venda de bestiar, es plantejà el negoci de les fibres vegetals. Recordant les plantacions de iuques i pites en terres del Carib, volgué produir aquestes plantes en les seves terres menys productives, com els arenals. En cas que prosperés el negoci, aixecaria una fàbrica per produir cordes i cordills amb aquestes fibres, per aquesta empresa es posà en contacte amb en Joaquim Prats, o «Quimet Ignasi», el qual posseïa uns terrenys a la zona de migjorn de la falda del castell de Begur, on hi creixien exemplars d'aquestes plantes. Encara avui podem contemplar pites aïllades, restes d'aquelles que hi van haver.

En Coll tractà la compra de les plantes amb en Quimet Ignasi, el qual es va avenir, no a vendre-li, sinó a regalar-li les pites petites amb la condició que alliberés el seu terreny dels exemplars més grans d'aquestes plantes. A en Pere Coll només li interessaven les petites per el seu projecte, però el tracte restà tancat, ja que a més els unia una gran amistat.

L'avi Mariano i el seu fill Pepet, foren els que arrancaren i traginaren les pites fins a Sa Punta, però l'any 1918 va arribar la mort d'en Pere Coll.

Els seus familiars van deixar córrer el seu projecte per raons que desconec.

És per això que anant de Sa Punta a la platja de Pals, en veure les pites, m'he preguntat si tal vegada són fions d'aquelles que sortiren de la falda del castell i com serien actualment els terrenys si haguessin prosperat les plantacions.

És per tot això i d'altres coses que en Pere Coll bé es pot considerar un begurenc, si no per naixença, sí per adopció, i estic segur que molts altres vilatans estaran d'acord amb mi.

FRANCESC DE SON MOLAS

La casa de Pere Coll i Rigau abans d'edificar-se noves cases al seu voltant.

El desaparegut retaule de l'altar major

Les esglésies són venerables no solament perquè són un signe religiós enmig dels pobles, sinó perquè, a més, solen ser els edificis més antics d'una vila, i perquè, sobretot en altres èpoques, foren dipositàries d'objectes de gran valor artístic i material. El temple parroquial de Begur n'és un exemple.

La nostra església no es va construir tota de cop, sinó que s'hi van anar fent millores i ampliacions des del dia que s'iniciaren les obres. Això passava gairebé a totes les esglésies parroquials que anaven creixent segons les necessitats dels pobles. Al principi del segle XVII el nostre temple tenia ja, poc més o menys, la forma actual. No havia tingut problemes de creixença, car tot l'entorn era propietat parroquial; el cementiri, adossat a l'església, era de la parròquia. L'interior del temple s'havia anat adornant amb capelles i altars i, seguint el costum d'altres parròquies, decidiren construir un retaule per a l'altar major.

El 3 de març de 1683, el rector, els obrers i els jurats van fer a la notaria de Pals unes capitulacions. Lamentablement, el fons notarial de Pals ha desaparegut en la seva major part; només en queden uns pocs llibres que no ens permeten tenir tots els detalls que hom voldria. Tot i això, no crec que aquestes capitulacions es diferenciessin molt de les que es feren per altres retaules de Begur i dels pobles veïns. Però gràcies a les èpoques, és a dir, als rebuts, que es troben en els llibres dels notaris de Begur, podem refer la història del retaule de l'altar major. (AHG, Fons Notarial, Begur, Llib. 5, fol. 136 ss).

Es confià aquest treball a dos grans artistes. Domènec Rovira era de Sant Feliu de Guíxols i venia d'una nissaga d'escultors de gran renom. Treballà en tot el Principat i deixà obres seves a Barcelona, Tarragona, Poblet i a altres poblacions. Té retaules molt reeixits, en opinió dels tècnics. Morí el 1689, quan el nostre retaule ja era acabat. Aquest compartí la feina amb el seu gendre, en Miquel Llavina, que probablement encara era millor que

el seu sogre. Llavina —també l'anomenaven Gavina— era natural de Barcelona, però vivia a Llagostera. Estava casat amb Elisabet, la filla d'en Domènec. Fou un home molt sol·licitat i sembla que fou un dels principals projectistes de la façana de la catedral de Girona. Ambdós van fer per a Begur un retaule barroc; era de fusta, versemblantment de xiprer i/o d'arbre blanc. No era tan aparatós com alguns retaules que encara podem veure (Cadaqués, Arenys de Mar i el Miracle), però tenia unes mides i unes línies molt encertades, proporcionades i fines. El seu valor artístic era molt considerable i el valor material fou de 2.700 lliures barceloneses. Era una quantitat molt notable, sobretot si fem comparacions. Per exemple, el retaule de l'altar major de Palamós, fet 100 anys abans, costà 1.000 lliures barceloneses.

El retaule tenia diferents cossos i tenia tres pisos que s'aixecaven sobre un bancal, on hi havia quatre nimfes que emmarcaven dues portes dissimulades amb l'escut de Begur a cadascuna. Les portes servien per pujar per darrera del retaule i arribar a les capelles dels sants; però, sobretot, servien per anar a obrir el sagrari monumental quan es feia exposició solemne del Santíssim.

En el cos central, sobre mateix del tabernacle, hi havia sant Pere, assegut i vestit amb roba pontifical. Amb una mà aguantava les Claus del Regne i amb l'altra la imatge de santa Reparada. Després venia el Sant Crist amb la Verge i sant Joan. Acabava amb el Pare Etern, coronat amb el signe de la Trinitat, el triangle. Gairebé tocant la volta, hi havia un àngel.

Al costat d'aquest cos central i enquadrats amb artístiques columnes barroques hi havia 4 grans plafons amb relleus i escenes referents a la vida de sant Pere.

Als laterals d'aquest bloc central hi havia tres fornícules a cada costat, una a cada pis, amb els sants més venerats pels begurencs. Entre ells són fàcils de reconèixer sant Jaume vestit de pelegrí, santa Catalina

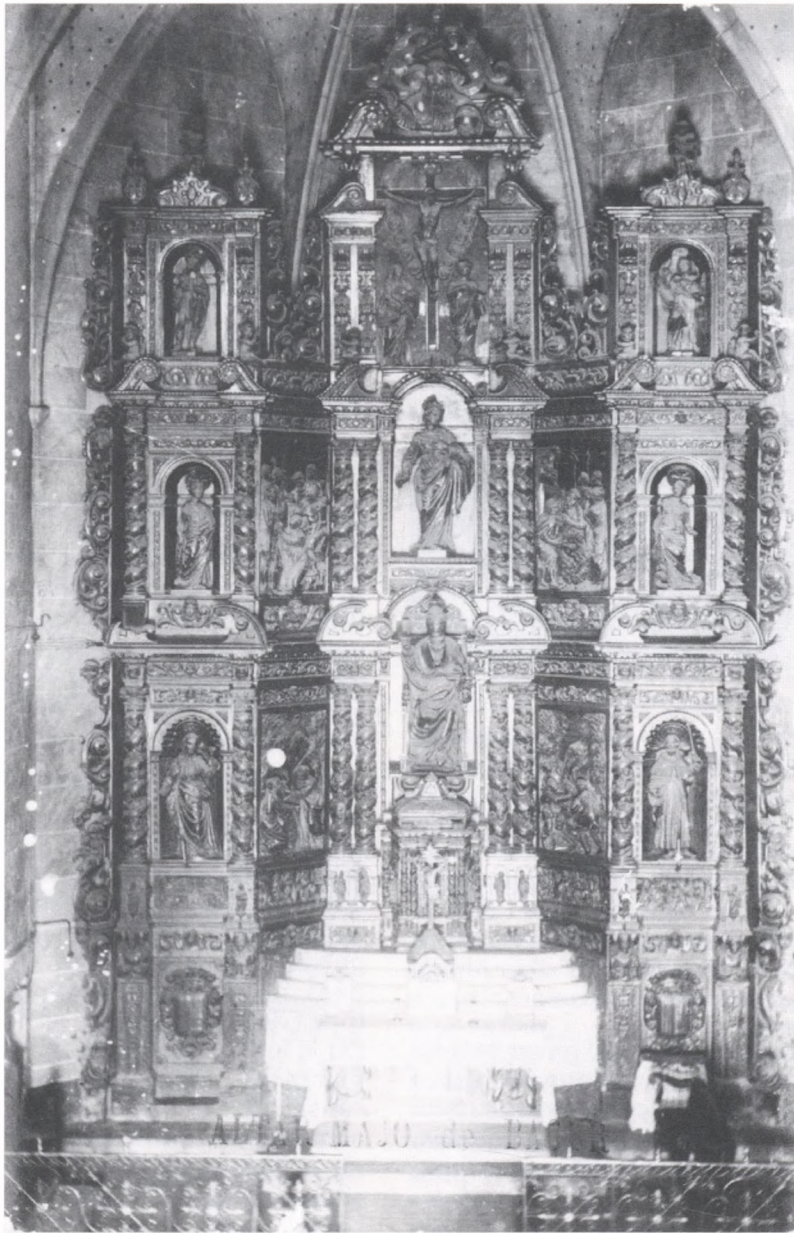
d'Alexandria, sant Domènec i sant Sebastià. Els altre sants són més difícils d'identificar.

Tot el retaule, a més, era ple de caps d'àngels, columnes barroques amb els seus capitells, cornises amb decoració floral, artístiques garlandes i molts altres ornaments.

Solia donar-se als artistes el termini mínim de 4 anys per realitzar el seu projecte i se'ls assignava el dia que havien de lliurar l'obra.

Un cop col·locat el retaule quedà inutilitzada la porta que anava de la sagristia al presbiteri i que s'obria al centre mateix de l'absis, darrera de l'altar. Era una obertura no molt alta, però bastant ampla. El 13 de gener de 1600 el bisbat autoritzà la construcció de l'actual sagristia. (Arxiu Diocesà. Sèrie Litterarum. U 216, fol. 2). La sagristia tenia una missió funcional, per tant es construí amb una certa senzillesa, però en el seu interior s'hi veu una cúpula semblant a les gòtiques, però sense les arcades i la clau de volta. Les parets tenen la grossària típica de les construccions que encetaren el segle XVII, 86 cm. En quedar anul·lada la porta que duia al presbiteri es féu necessari obrir un altre accés de la sagristia a l'altar major, i l'esboranc que deixà l'antic pas avui serveix d'armari i té una profunditat de 110 cm. Evidentment aquesta porta tapiada és anterior a la construcció del retaule.

Pocs anys més tard d'haver posat el retaule de l'altar major, el van desmuntar perquè Josep Vaciana el daurés. Ell havia daurat ja el sagrari i el seu treball havia agradat molt a la gent. Per això, el 16 d'agost de 1692, el rector Mn. Josep Bóta, els obrers i els jurats anaren de nou a la notaria. Féu les capitulacions Pere Rovira, sacerdot i notari de Begur. Volien «*el retaule major dorat amb bon or i demés necessaris segons l'art d'un bon dorador*». Es desarmà el retaule a compte dels obrers de la parròquia i se'l lliurà a Vaciana. Se li donà un termini de 4 anys per acabar la seva feina. El preu convingut era de 1.650 lliures barceloneses.

Els esmentats capítols donen certs detalls de la forma com el daurador havia de fer el seu treball. El bancal, format per quatre nimfes, columnes, escuts i portes dissimulades amb molts altres ornaments, en part seria daurat i en part imitaria pedra de marbre. No es parla de les imatges, nínxols dels sants, columnes, etc. car es deixava al criteri de l'artista. Això sí, s'acordà, que un cop feta l'obra, seria revisada per dos experts que dirien si el treball estava ben fet.

Aquesta obra es pagà amb el cànon que abonaven els pescadors que sortien a pescar els diumenges i els dies de festa; per tant, s'aniria pagant per etapes. Vaciana acceptà aquesta clàusula de les capitulacions. (AHG, Fons Notarial, Begur, Llib. 5, fol. 452/453è).

Fem números. Entre els escultors i el daurador el retaule de l'altar major de Begur costà 4.350 lliures barcelonenses. Però hi hagué moltes altres despeses que anaren a compte de la parròquia, com ports i, muntar i desmuntar el retaule. El preu final devia acostar-se molt al que els begurencs pagaren 80 anys abans per redimir-se de la servitud del senyor del castell (6.000 lliures barcelonenses). Aquesta dada no ens dona una idea del valor real d'aquest retaule. Faig altres comparacions amb documents que tinc a la mà, perquè copsem millor què significava tot aquest dineral. El 1577 es pagaren 25,11 (lliures barcelonenses) per un solar; i el 1596 es vengué un altre solar per 17,11. El 1619 compren tres vessanes de terra a Sa Rupidera per 50,11; el 1645, quatre vessanes de

terra de Ses Costes costaren 22,11; i el 1656 una vinya de Fornells valia 50,11. El 1642 d'una casa de pescadors de Sa Tuna se'n donaren 70,11. (Dades tretes d'una sèrie de pergamins deixats). Aquests valors no són del 1683 i podien haver variat una mica, però no gran cosa), car llavors els preus eren molt estables. Podria donar preus més exactes si tingués al davant els llibres notariais. Però no cal. Una cosa, però, és clara. Amb els diners que costà aquest retaule es podien haver comprat a Begur moltes terres i molts habitatges; probablement tot un carrer de cases. I això sorpren. Els begurencs, en general, mai no havien estat gent adinerada; però per les coses del culte no escatimaven res.

Aquest retaule, un cop acabat i ben daurat, devia ser espectacular. L'or devia brillar i quan s'encenia el salomó, ple de ciris, devia resplendir de forma meravellosa. Més tard, la pols i sobretot el fum dels ciris, anà ennegrint el retaule. Fins perdé un floró, un adorn secundari. Tot i això, sempre féu goig. La gent gran que havien vist el retaule, encara el recorda amb admiració.

Aquest retaule va romandre dret a l'altar major fins a la nit del 25 de juliol del 1936, festa de sant Jaume, quan tot just començada la guerra civil, es cremà la nostra església parroquial. Llavors perdérem irremissiblement moltes obres d'art de gran valor. Les imatges i els retaules, repartits per tota la nau del temple i per les capelles, quedaren convertides en cendres. No quedà res; ni els ornaments sagrats, ni els objectes de plata. Tampoc no se salvà el retaule de l'altar major, tot i ser l'obra més preuada que guardava la parròquia. Probablement passà el que consta que ocorregué quan aquells dies es cremaren els retaules d'altres pobles. Expliquen que quan els retaules cremaven ploraven llàgrimes d'or. Era natural. En aquells temps passats no hi havia els mitjans tècnics actuals que permeten fer unes làmines d'or finíssimes. Llavors les planxes d'or tenien molt més gruix. Els qui tenen a casa cornucòpies antigues ho saben molt bé. El retaule posseïa una gran superfície d'or. Quan el foc estava abrandat, l'or es fonia i queia barrejat amb les cendres i tions encesos, en forma de gotes d'or. Així, malauradament, Begur perdé una autèntica joia. Va ser una pena.

Mn. JOSEP VAQUER i CATÀ

Les antigues festes majors a Begur i rodalies

Volia parlar-vos dels Jocs Olímpics que tant d'èxit han obtingut per Barcelona i Catalunya, i que durant aquests quinze dies han estat el mirall del món. Tothom ha pogut comprovar el gran esforç que han fet els catalans perquè tot sortís a la perfecció, tant en l'aspecte esportiu, com cultural i econòmic. Què us explicaré que ja no haguen vist a la televisió o llegit a la premsa? Desitjo que aquella mala imatge que tenim els catalans de garrepes a la resta de comunitats s'hagi esborrat per sempre, ja que s'ha demostrat tot el contrari.

El meu fort és parlar d'aquells temps passats i així continuaré:

Aprofitant que quan surti a la llum aquest número d'*Es Pedris Llarg* estarem als voltants de santa Reparada, parlaré de les antigues festes majors d'aquells temps.

Els *carrosses*, així ens anomenen el jovent d'avui dia a aquells que ja passem dels seixanta, trobem a faltar molt d'aquells artistes frustrats que ajudaven a animar i completar les festes amb la personalitat que els caracteritzava. Durant tot el temps que jo els vaig conèixer, no varen deixar mai d'assistir a les festes de Begur. Des d'aquestes ratlles volem retre'ls també un petit homenatge.

Un d'ells era en Marcelino, un home fadrí i una mica beneït que abans dels concerts passava taula per taula rasant el violí a tots els cafès i guanyant-se una pesseta per poder sobreviure.

El jovent més entremaliat se'n enreia i el feia enfadar molt. Durant tot l'estiu, època de moltes festes, te'l trobaves per totes les carreteres a peu i amb l'estoig i el violí a sota el braç.

Tampoc no hi falta mai «el Caballero Godía», que amb els seus xiulets imitava el cant dels ocells. Anava sempre vestit de negre, amb corbata de llacet, barret de copa, botines i bastó. Amb el seu bastó, volia semblar-se en Xarlot i també a en Grouxo Marx, ja que caminava fent les passes molt grosses. També feia jocs de màgia, com l'Andreu però en

brut. Era molt caradura i els nois més agosarats n'hi feien de totes. Un any per les festes de Pals li tiraren un tomàquet madur al cim i es quedà empastifat i vermell de dalt a baix.

Un altre que no deixava mai d'assistir a les festes era «el Coquero». Els més petits ja l'esperàvem amb candaletes, ja que no hi havia tantes xuxeries com avui dia. Venia a peu de Palamós, arrossegant un carretó carregat de cocos, mentre pregonava «El rico coco de la Habana».

Un altre personatge molt extravagant, que diuen també venia antigament, era un que li deien «en Papet de Tona». Aquest no feia divertir al públic, molt al contrari, ja que els feia patir. Es dedicava a arrencar dents i queixals de viu en viu. Per suavitzar el dolor, els receptava unes copes d'aiguardent. Explicava acudits molt graciosos i quan tenia tot el personal al seu voltant començava la tasca de fer de dentista. Vivia pels voltants de Barcelona i dormia dins d'un nínxol del cementiri de Can Tunis.

Després de dinar i d'haver menjat el corresponent rostit que no faltava mai a cap taula de festa major, avui trobem a faltar els actes religiosos, sobretot les processons que es feien després de les sardanes de la tarda. Tothom procurava tenir els carrers nets amb els balcons engalanats amb cobrellits i senyeres.

Els forasters solien anar a sopar a cal Carreter, a on l'àvia Siseta els feia unes anguiles que es llepaven els dits.

El 22 de gener, sant Vicenç, i el 28 d'abril sant Vidal, eren les festes de Regencós. Tot Begur hi anava i de manera recíproca, per sant Pere i santa Reparada, tot Regencós pujava a Begur.

Com que en aquells temps no hi havien tants mitjans de comunicació, ni tants divertiments, les festes dels pobles limítrofs se celebraven molt més. Tota la carretera semblava una processó. Tothom pujava i baixava a peu. Els que hi havien anat a dinar, es creuaven amb els de la tarda i els de la tarda es trobaven amb els de la nit.

Els més desvagats anaven a dinar, convidats a can Pagès, al mas Prats, a ca l'Arenas, a cal Torradillo, a la Rabassada o a ca la Pepa de cal Cuní. Els que no anaven convidats menjaven a can Betes o a can Japet porcions de guisat de carn i verdura, d'oca amb naps, pollastre a la punta o niu amb tripes de bacallà, buits i all i oli negat. Per la festa d'abril, ja es menjaven les primeres faves afogades amb cansalada i botifarra negra. Els més noctàmbuls quan s'acabava el ball de nit, anaven a fer el ressorpó a alguna altra casa de pagès i arribaven a Begur l'endemà, de clar. A totes les cases et convidaven a menjar bunyols amb moscatell o vi ranci. A la matinada, el jovent amb unes copes de més, es discutien i barallaven, segurament per culpa d'una noia de la qual tots n'estaven enamorats. De totes maneres, no va arribar mai la sang al riu. Abans les parelles se solien enamorar durant les festes majors, avui tenen moltes ocasions en les discoteques i amb els concursos de la tele com «L'amor a primera vista».

Una colla de noies de Begur, varen anar convidades a menjar bunyols i xocolata desfeta. També s'hi ajuntaren dos personatges molt graciosos; en Mandu i en Tuxa. A la casa no tenien bunyols per a tots i en Tuxa va dir a en Mandu: «no ens tocarà cap bunyol a nosaltres, però ja ho arreglarem». Davant de tota la concurrència, en Tuxa es tragué la dentadura postissa i la sucà dintre de l'olla de la xocolata

desfeta. Totes les noies, esgarrifades de fàstic s'acomiadaren, deixant els dos homes solets fent un bon berenar.

L'avi Carlets, després de fer un bon sopar a can Japet, bevent i cantant amb els amics, s'alegrà més del compte. Quan s'acabà la festa, es dirigí cap a Begur a peu. L'home es va perdre, i camina que caminarà va anar a parar al puig Calent i d'allà pel mig de les pinedes a Palafrugell.

L'endemà sa Fraia (la seva dona) l'esperava per obrir la carnisseria i no va arribar fins molt tard.

Un d'aquests anys, vaig anar a fer el ressopó al mas Prats i fent petar la xerrada i bevent amb els companys vaig arribar a peu a casa blanc com la llet de la nevada que va caure. El meu pare ja m'esperava amb l'autocar engegat per anar al mercat de la Bisbal. A la tornada, tinguérem treballs per arribar a Begur ja que va caure una de les més grans nevades d'aquell hivern.

El dia 4 d'agost, sant Domènec, la festa de Pals, també hi assistia molta gent de Begur. Feien l'envelat al pati de can Barris. Un costum que hi havia al poble era que quan s'acabava el ball de vetlla i esperant l'hora d'anar a sopar, tothom es passejava amunt i avall, des de cal Basté fins a l'antiga farmàcia. Evidentment, avui seria impossible passejar-s'hi a causa del trànsit tan intens.

Molta gent anava convidada a can Tries, a ca l'Ametller, a can Parals, a can Deri, i si no anaven a la Fonda Barris o a can Mercader on hi havia aquell mut tan simpàtic que segons deia l'escriptor Josep Pla, no callava mai.

S'explica que un guàrdia civil de la caserna de Begur va anar a la festa de Pals i va gaudir molt. L'home va quedar tan content que d'aquella festa va crear una frase que es va fer molt famosa i que diu així: «Vale más un santo Domingo de Palos que veinte mil Sanpedros de Begur». Es veu que s'enamorà d'alguna noia de Pals.

Per la festa dels Masos, sant Fructuós, se solia anar a peu pels antics camins vells de sorra. Com que no hi havia fondes, tothom hi anava convidat a can Quaranta, a can Masio, a can Gou, a can Lilet, al mas Salvi, a can Claveguera i a moltes d'altres. L'avi Claveguera va ésser molts anys alcalde pedani dels Masos, era una de

les famílies més fortes d'aquells encontorns. Els pagesos (que de pagès no en tenen res), abans gaudien molt convidant als familiars i amics i quan més invitats tenien, més contents estaven.

Un any a can Claveguera, s'hi ajuntaren trenta o quaranta convidats a sopar. Quan tots estaven asseguts a la taula llarga, va arribar l'avi, i mirant-se a tota la concurrència va veure un subjecte foraster que ningú havia convidat. En Claveguera va anar a asseure's al seu costat i mentre s'atipaven va dir-li: «mestre, qui us ha convidat a vos?» «A mi ningú, avi». L'amo li contestà: A mi tampoc, noi. Atipem-nos i fotem el camp com més aviat millor abans que ens descobreixin».

Per les festes de santa Margarida a Palafrugell, antigament s'hi anava amb les tartanes de can Mariano i més tard amb els autocars que paraven a cal Auflet i a ca l'hereu Rovira. Els que no estaven convidats a casa d'algun familiar o amic, anaven a sopar a can Pere Moro, a cal Tinyoi i els més adinerats al restaurant de can Patlleri, que s'hi menjava molt bé. A prendre cafè a cal Pallot i més tard a ca l'Isidre de l'Sportbar, a can Moragues a fer la barreja i a escoltar concert al Fraternal o al Mercantil a la plaça Nova.

Com que ja era una població més gran, s'hi instal·laven moltes atraccions que es posaven a la plaça del Camp d'en Prats. Baixaven també

companyies de teatre, de revistes i varietats del Paral·lel de Barcelona, i quan les *vedettes* ensenyaven una mica de cuixa, feien les delícies d'aquells més llaminers que es posaven asseguts a les primeres files del teatre.

Els que tenien necessitat d'anar a visitar aquelles senyoretetes que exercien l'ofici més antic del món, es dirigien a aquella casa de mala fama del carrer Velázquez, on diuen que en certa ocasió en baixar l'escala es trobaren un pare i un fill de Begur.

És una llàstima que s'hagin perdut aquells costums, amistats i companyonia que hi havia abans. Avui dia ningú no convida a ningú, i el jovent es conforma menjant un entrepà, una hamburguesa, un frankfurt o anant a un McDonald a prendre una d'aquelles coses artificials que semblen de plàstic. I per beure un refresc de cola carregat d'escuma que sembla lleixiu.

¿No era millor un bon pollastre rostit d'aquells de pagès, un conill al jaç o un bon plat de peix amb llagosta dels que solia fer sempre amb tan bon encert, l'àvia de la casa?

Tot això que explico i que les noves generacions ignoren és d'un període que s'ha esfumat en el record vilatà d'uns pobles que han canviat i han perdut l'essència que els caracteritzava.

MARIÀ FRIGOLA i GISPERT

Identitat de solteres, casades i vídues

L'AUTOANOMENADA BONA CIU.TADANA

En *El Pedris Llarg* núm. 9, de març d'enguany, en Pep Echegaray, és a dir, jo, vaig dir: «No crec que en el futur valgui la pena de contestar de nou per confondre la mentida, car tothom ja descobrirà que la veritat sura i sempre evidencia els mentiders i els farsants».

Aquest article va agradar a una majoria de begurencs —almenys més de 166— i va indignar a una minoria de ciutadans, el que confirma que l'article era bo.

Que jo sàpiga, encara està per escriure un article polític —de tema polític— que agradi a tothom.

Amb nom i cognoms de damisel·la una autoanomenada bona ciu.tadana aprofità l'espai obert d'*Es Pedris Llarg* per dir com l'ha indignat el meu escrit.

L'AUTOANOMENADA BONA CIU.TADANA

El signen uns cognoms la identitat dels quals era desconeguda per a molts begurencs. Els que coneixien aquesta identitat tots diuen que es tracta de «la monja». Una part diu que és la Maria d'en Júlio i l'altra que es tracta de la Maria-Júlia, que fa pensar en Venècia.

ESMENTAR LA MEVA DIFUNTA ESPOSA ÉS UNA INDIGNITAT

La senyora Català i Casanovas, en dir: «Potser vostè es va casar a l'estranger i la seva esposa va prendre el seu cognom» ... M'obliga a contestar-li, esperant així cloure definitivament la polèmica... a menys que alguna altra ciu.tadana esmenti la senyora vídua Marquès —que és la meva mare— car hi ha persones d'una baixesa moral insondable.

Pel fet de posar com a referència d'identitat a la meva difunta esposa que en pau descansa, deixo al lector que en valori l'ètica i la moralitat.

Vostè senyora Català, no té cap dret a dir: «Potser vostè es va casar a l'estranger...» No n'ha de fer res. Però perquè tothom ho sàpiga li diré que vaig casar-me a la Col·legiata de Sant Feliu a Girona.

LA IDENTITAT DE L'EDITH MARQUÈS

La meva difunta esposa va prendre el meu cognom, que afegit al seu nom de pila feia senyora Edith de Marquès, i no

va perdre en absolut la seva identitat.

La seva identitat era: professora titular de segona ensenyança al liceo (o institut) en les disciplines d'anglès i de llatí i en funcions de catedràtica per exàmens. Com a Madame de Marquès posseïa les palmes acadèmiques que atorga a molts pocs professors l'Acadèmia Francesa de la Llengua.

Tenia també la identitat de catalana, com va quedar palesat en l'homilia del dia del funeral.

La veritable identitat no es perd pas, ni de bon tros, en agafar el cognom del marit.

La veritable identitat està en la tasca que una persona fa o ha fet; en la bondat de la seva conducta i en la noblesa de la seva ànima.

Si no es posseïx puresa d'intencions, sinceritat i noblesa, la identitat és ben poca cosa, ja no té cap valor.

Hom creia que seria positiu, per a la convivència a Begur, aquest retorn a la identitat dels cognoms de pila de la senyora Català; que aniria acompanyada de la puresa d'intencions que tenia la damisel·la en donar les primeres passes per la vida.

L'ESTIL DE LA SENYORA VÍDUA D'ARNAU I LA PINOTXOTADA

Car la senyora Català escriu amb un estil banal, difícil d'assolir sense esforç, que com aquell que no hi toca sobrepassa en sibil·lisme al mateix Maquiavel.

Més clar i català; fa com aquella guineu que es disfressa amb una pell de be. Pretén introduir el dubte, desmuntar la veritat i promocionar la mentida.

Però la veritat és una i indivisible i no es pot desmuntar, car la veritat de la Pinotxotada i del «masclisme» estan ben detallats i per sempre imborrables en les Actes dels Plens, per astorament de futurs historiadors que estaran en disposició de *calibrar* la gravetat de l'insult dirigit a la màxima institució local, que és el Sr. alcalde, per part d'una Sra. diputada, que pretenia ésser alcaldessa i que el...

VANAGLORIAR-SE DE LA DELIBERADA PINOTXOTADA

... poble de Begur, amb el seu vot, no va voler que fos.

Si aquests historiadors fan el seguiment de les publicacions locals, la institucional i la del partit (CiU) a

l'oposició, comprovaran que no passava absolutament res. Res en absolut, fins que la senyora diputada, cap de l'oposició, en el seu paper —el parlem-ne— va vanagloriar-se de la seva deliberada Pinotxotada i de la «tartarinada» del seu insult.

El fet de vanar-se d'aquest deliberat insult, va resultar insuportable en l'ànima i consciència d'en Pep Echegaray, és a dir de la meva; i malgrat que la meva difunta esposa em digué reiteradament que ho deixés córrer; no vaig poder, i vaig aprofitar la publicació institucional, precisament per defensar la institució, encarnada en la persona del Sr. alcalde.

SI SÓN PERSONES NORMALMENT CONSTITUÏDES...

A una minoria de ciu.tadans això no agradà. És natural. Qui diu les veritats perd les amistats.

Si els futurs historiadors són persones normalment constituïdes, no podran menys que trobar la «vanaglòria de la pinotxotada» i l'acusació de masclisme, tan insuportables com la vàrem trobar en Pep Echegaray i jo mateix.

VOL DESEMPALLEGAR-SE DE LA IDENTITAT DE VÍDUA

Tampoc hi ha puresa d'intencions, tot el contrari, en aquesta obsessió a connotacions polítiques conflictives de pretendre imposar en exclusiva la identitat de damisel·les.

És més clar que l'aigua clara, que la senyora Català es desempallega de la seva identitat de vídua d'Arnaud per estar en sintonia i fidelitat amb els cognoms exclusius de damisel·la de la senyora diputada.

GREGARIS I SICARIS FEMENINS

Bé, per acabar; ja que li agrada donar consells; podria aconsellar a la senyora diputada, ara que segons diu la senyora Clavell, el senyor alcalde s'ha racionalitzat —que tingués l'homenia, en el seu cas, la dignitat, de racionalitzar-se també, i deixés de fer-se ajudar per gregàries en la cursa d'insults que tan «tartarinament va començar», a l'hora que també deixés de promocionar sicaris femenins amb la missió d'assassinar la veritat.

JOAN MARQUÈS I FERRIOL

Tu has dit alguna vegada germà meu?

En totes les religions, catòlica, protestant, musulmana i altres, els homes s'anomenen germans. Els maçons —regulars o irregulars— ateos, agnòstics o creients, tots ens diem germans. Així mateix els homes de diferents races i colors són germans.

Tu, segurament, admets que tots els éssers humans són germans, però en els noticiaris escrits o televisats cada dia ens horroritzen les imatges insostenibles d'homes, dones i nens assassinats.

Els animals maten per sobreviure. Però, i l'home?

Ell mata en nom de la llibertat. A Bòsnia, a Croàcia, a Amèrica, a Armènia, a Sud-àfrica, a Espanya... a tot el món els homes maten per interessos. Els homes maten en nom de Déu. Si la Inquisició va existir fa segles, avui alts dignataris de l'Islam ofereixen 2.000.000 de dòlars a l'home de religió musulmana que mati a Salman Rushdie. A Irlanda, catòlics i protestants es maten uns als altres. A l'Amèrica Central s'assassina per vendre droga, plaga estesa a tot el món, fins i tot a països més demòcrates es reconeix la corrupció d'alguns polítics que han ajudat als més alts responsables d'aquest comerç.

A Itàlia, la «mafia» amb l'ajuda i la implicació de polítics corromputs imposa la seva llei amb el terror i el crim.

Però totes aquestes imatges d'éssers humans assassinats, moltes vegades sense defensa, no són suficients; perquè a la televisió cada dia més ens projecten pel·lícules d'una violència inaudita. Veiem àdhuc llargmetratges de guerres entre galàxies, les quals gràcies a Déu, encara no han començat. Hi ha pares que compren als seus fills joguines que són còpia exacta de les armes de guerra. A totes les poblacions existeixen locals de joc amb màquines per a menors i gent gran que simulen

combats entre avions i vaixells, tot amb la finalitat de veure qui en fa caure i enfonsar més.

Jo ja no hi entenc res, i estic content de tenir l'oportunitat de viure a Begur, justament a Sa Fontansa. A la nit, sentat a la terrassa de casa i amb un got de vi al costat, contemplo els estels provant de conèixer el seu misteri. Em desperto al matí escoltant el cant dels ocells. Així mateix de vegades tinc el goig de reunir-me amb alguns amics, i he pogut escoltar bellíssimes melodies de cançons catalanes. Cada dia camino pel bosc acompanyat de la meva gossa, Lara, admiro l'agilitat dels esquiroles.

O bé quan els turistes ja són fora vaig a la platja i assegut a la sorra contemplo els moviments de la mar i recordo la bella cançó d'André Peyron, de la qual transcriu unes estrofes tot seguit: «Has vist l'ossa major i el carro ple d'estels, portant a la nit la seva càrrega de calfreds?»

Coneixes l'alegria del sol il·luminant la plata de la cascada i l'or dels sembrats a punt per segar?

Amic, coneixes la mel dels xuclamels, el sabor del fenc i l'olor dels camins que el vent de la nit porta i acarona després de la pluja d'estiu per fer-ne un ram per a tu? Els ocells t'estimaran abans que els estimis, i si els dones la mà faran niu dins teu.

Quan hauràs travessat la porta dels estels, la seva llum il·luminarà el teu camí.

Ensenyem als nostres fills a respectar i respectar-se ells mateixos, a estimar la natura, els animals i la gent com em diu molt sovint un amic meu:

Estima a l'home bo,
compadeix al dèbil,
Fuig de l'home dolent
però no odiïs a cap».

**RICARD
Sa Fontansa**

Alfabetització

Saber llegir i escriure és un dret i una necessitat per a tothom en la nostra societat. Qualsevol persona que no en sabia i n'ha après reconeix la inconscient marginació en què es trobava. Tots els que sabeu d'algun familiar o amiatat que es troba en aquesta situació, informeu-lo d'aquests cursos i animeu-lo a assistir-hi.

Inscripció: Centre Cultural «Escoles Velles», a la Sra. Rosa Vilà, de 5 a 9 tarda. **Preu:** gratuït. **Dies d'inscripció:** del 22 de setembre al 9 d'octubre. **Horari de les classes:** de dilluns a divendres de 3.30 a 5 tarda. **Lloc de classe:** Casino Cultural.

Les classes començaran el dia 1 d'octubre (dijous).

Projecte de creació d'un grup teatral

Existeix un projecte per revifar el fenomen teatral a Begur, poble històricament d'una gran tradició teatral.

Fa uns mesos, Josep Puig va treballar amb un grup d'escolars per escenificar unes obres a la pròpia escola. Aquest fet, féu considerar la possibilitat de constituir un nucli de persones, amb afeció pel teatre, i així poder organitzar alguns muntatges al llarg de l'any: pastorets, festes de sant Pere i santa Reparada, etc.

El Casino seria el lloc ideal per assajar i representar les obres. Una vegada a la setmana, i sota la direcció de Josep Puig, es podrien fer els assajos. En tot cas, però, els detalls ja s'anirien perfilant.

Lògicament per fer realitat aquest projecte, necessitem que hi hagi un nombre suficient de persones disposades a col·laborar. A tal efecte proposem que els interessats es posin en contacte amb l'Ajuntament (Lis Arnau) durant la primer quinzena d'octubre, on se'ls recollirà les dades personals.

Curset artesanal

Amb la intenció de contribuir a l'enriquiment personal, a l'expressió de la creativitat, al conreu de les tècniques artesanals i a la sana convivència en el temps lliure de tots els adults que ho vulguin, s'organitza un curset artesanal.

Inscripció: Centre Cultural «Escoles Velles». Sra. Rosa. **Dies d'inscripció:** del 22 de setembre fins al 2 d'octubre.

Per garantir la qualitat i el bon funcionament del curs les places són limitades a 12 persones per torn. El curs consta de 3 trimestres.

Preu: 3.000 pessetes/trimestre. **Horari:** dilluns en dos torns: a) de 4 a 6 tarda; i b) de 6 a 8 vespre. Els divendres de 4 a 6 tarda. **Inici del curs:** 5 d'octubre (dilluns) i 9 d'octubre (divendres). **Professora:** Marisa Cortés de Navarro.

Cursos de català per adults 1992/1993

Enguany és previst d'organitzar cursos de català per adults.

El projecte inicial és oferir dos tipus de cursos:

- a) Nivell elemental per a catalanoparlants.
- b) Nivell elemental per a castellanoparlants.

El curs és de 30 hores (del mes d'octubre de 1992 al febrer de 1993), i la tarifa per tot el curs és de 1.500 pessetes.

La inscripció (donant nom, telèfon i tipus de curs) cal fer-la a l'Ajuntament o bé a l'Oficina de Turisme, abans del 15 d'octubre.

El curs només s'organitzarà si existeix un nombre d'inscrits suficient.